

Po otwarciu spotkania przez panią Kozłowską-Rajewicz, która przy okazji zapowiedziała, że na rok 2014 zaplanowana jest seria regionalnych konferencji poświęconych mowie nienawiści, głos zabrała **Edyta Petryna**, Prokurator w Departamencie Postępowania Przygotowawczego. Jako reprezentantka *Prokuratury Generalnej* pani Petryna zapewniała, że przestępstwa z nienawiści są traktowane bardzo poważnie i przedstawiła działania, jakie podjęto w celu skuteczniejszego karania sprawców: upowszechnienie statystyk dotyczących wyników postępowań, monitoring organizacji narodowych i rasistowskich, objęcie postępowań związanych z mową nienawiści nadzorem prokuratur nadrzędnych, a także wyznaczenie po jednej prokuraturze rejonowej, a w niej przeszkolenia po dwóch prokuratorów, do prowadzenia tego typu spraw. Ponieważ analiza postępowań w związku z mową nienawiści w internecie wykazała, że często są one umarzane z powodu niewykrycia sprawców lub nie doszukania się znamion czynu zabronionego, PG opracowała dla prokuratur wytyczne dotyczące karania takich przestępstw.

Następnie głos zabrał **dr hab. Rafał Pankowski** ze *Stowarzyszenia „NIGDY WIĘCEJ”*, który wspomniał o coraz większej częstotliwości zdarzeń z nienawiści – profanacji cmentarzy, pobić, mowy nienawiści w przestrzeni publicznej (wzrost o 25-30% w porównaniu z latami 2009-2010). Radykalizacja postaw i zachowań nasiliła się jeszcze bardziej w ostatnich miesiącach. Do zastraszania służą stadiony, manifestacje, internet. Podkreślił, że często brakuje woli do zmierzenia się z tym problemem. Trudności sprawia również przełożenie diagnozy na konkretne, skuteczne działania.

Pan Pankowski - już po raz kolejny - zwrócił się też z prośbą o popieranie petycji w sprawie ratyfikowania konwencji i protokołu o walce z rasizmem w cyberprzestrzeni, które Polska podpisała w 2003 r.

Dr Dorota Pudzianowska z *Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka* przedstawiła wnioski nasuwające się po analizie spraw zgłaszanych Fundacji: brak zaufania ofiar do policji, wskutek czego przestępstwa z nienawiści rzadko są zgłaszane; regularny brak skuteczności policji w ściganiu sprawców; wielokrotne umorzenia ze

względu na niewykrycie sprawców; jeśli chodzi o sędziów – nieprawidłowe stosowanie i złe interpretowanie prawa; a głównie, i to na wszystkich etapach postępowania – brak woli i wręcz niechęć do zainteresowania się takimi sprawami.

Pan **Jan Świerszcz** przemawiający z ramienia *Kampanii Przeciw Homofobii* omówił statystyki dotyczące przestępstw z nienawiści wobec osób LGBT – w UE 22% osób LGBT doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 6 miesięcy, przy czym w ponad 90% przypadków nie zgłosiły one tego na policję. Zwrócił uwagę na pilną konieczność wprowadzenia w polskim prawie zapisu chroniącego osoby ze względu na orientację seksualną, wiek i niepełnosprawność, bo, jak zauważył, jego brak mocno utrudnia chronienie obywateli prześladowanych na takim tle. Przypomniał też, że 22.11.2013 Polska otrzymała w tej sprawie zalecenia od Komitetu Przeciwko Torturom ONZ, do których nasze ministerstwo sprawiedliwości się nie odniosło. W czasie krótkiej wymiany zdań na temat możliwych problemów (?) z praktycznym zastosowaniem takiego zapisu, przedstawiciele środowisk LGBT stwierdzili, że nie obchodzi ich sposób egzekwowania prawa, a to, by wszyscy mieli zapewnioną ochronę ze strony państwa.

Jan Dąbkowski ze *Stowarzyszenia Młodych Dziennikarzy „Polis”* przedstawił działania związane z kampanią „Bez nienawiści”, a **Agata Wojda**, *rzeczniczka prasowa Wojewody Świętokrzyskiego* opowiedziała o kampanii prewencyjnej „Inni - nie gorsi” i zaprezentowała spot promujący akcję. Kampania ma zachęcić do reagowania na przejawy dyskryminacji, a jej organizatorzy zapowiadają szereg działań w roku 2014, takich jak wydanie kalendarza i poradnika antydyskryminacyjnego dla uczniów, inicjatywy internetowe, 13 debat w stylu oksfordzkim, szkolenia dla policjantów. Akcja wydaje się szeroko zakrojona i dobrze przygotowana, spotkała się też z uznaniem osób obecnych na spotkaniu.

Następnie przemawiały organizacje pozarządowe. Przedstawicielka „*Klasy Kobiet*” zabrała głos w sprawie prof. Zygmunta Baumana, który odmówił przyznania mu tytułu honoris causa przez uczelnię

w Lublinie z obawy przed nagonką narodowców. Władze uczelni przeszły nad tym do porządku dziennego i sprawa ucichła. „Klasa Kobiet” uważa, że nie powinno się milcząco przyzwalać na sytuację, w której publiczna instytucja naukowa ulega wobec retoryki narodowościowej. Nikt z obecnych nie podjął jednak tego tematu.

Dr Tomasz Kowalczuk z *Fundacji „Bajka”*, jednocześnie wykładowca w *Instytucie Polonistyki Stosowanej UW* zwrócił uwagę na rolę badania kwestii językowych w rozstrzygnięciu niejasności związanych z określeniem pewnych sformułowań jako mowy nienawiści. W imieniu Instytutu zaoferował pomoc w tym zakresie.

Mamadou Diouf reprezentujący *Fundację „Afryka Inaczej”* wspominał o tym, jak ważne jest pozytywne wychowanie dzieci i młodzieży do patriotyzmu, gdzie pojęcie to obejmowałoby udział w życiu obywatelskim, płacenie podatków oraz znajomość i rozumienie historii z uwzględnieniem rozmaitych wpływów i społeczności, które od wieków *współ*-tworzyły państwo. „Szanować polską kulturę to szanować wszystkie jej elementy” - mówił.

Również osoby z innych organizacji wskazywały na konieczność uczynienia z edukacji głównego punktu programu walki z mową nienawiści. *Krajowe Centrum Kompetencji* przypominało, że przemoc jest najczęściej powielaniem tych wzorców, które otrzymało się samemu. Przedstawicielka kilku organizacji zajmujących się prawami człowieka, [m.in.](#) *La Strady*, wystąpiła z postulatem powszechnej edukacji w zakresie tych praw, bo, jak podkreślała, wiedza ta nie jest przekazywana ani w szkołach, ani na studiach, i wyraźnie brakuje jej u zwykłych obywateli. **Piotr Kłyś** z *Komisji Dialogu Obywatelskiego w Łodzi* zarysował program wspólnych działań antydyskryminacyjnych miasta i zespołu łódzkich organizacji pozarządowych. Zaznaczył, że mają one na celu "przerwanie pionowej transmisji przemocy" i że kładzie się w nich nacisk na wychowanie, przybliżanie różnorodności, żywy kontakt z mniejszościami, oraz stworzenie "siatki wzajemnego oddziaływania, wychowywania i reagowania".

Tomasz Kot ze *Stowarzyszenia Integracja* mówił o tym, że osoby z zaburzeniami psychicznymi i chorobami nerwowymi wciąż nie są dostatecznie reprezentowane, a ich prawa wystarczająco dobrze chronione.

Tomasz Kot ze *Stowarzyszenia Integracja* mówił o tym, że osoby z zaburzeniami psychicznymi i chorobami nerwowymi wciąż nie są dostatecznie reprezentowane, a ich prawa wystarczająco dobrze chronione.

Pani Rajewicz wyszła po wypowiedziach przedstawicieli władz państwowych i była nieobecna na większości wystąpień reprezentantów organizacji pozarządowych. Proporcja czasu zaplanowanego na oba rodzaje wystąpień była jak 3:1. Drugiej części spotkania towarzyszył więc pośpiech, wiele osób wyszło wcześniej. Miejsca na prawdziwy dialog pomiędzy stroną rządową a organizacjami nie było już zupełnie. Naszym zdaniem spotkania takie winny dać przynajmniej możliwość zapoznania się przez Rzeczniczkę ze stanowiskiem organizacji pozarządowych, a mieliśmy wrażenie, że posłużyło ono głównie dla wykładu urzędników państwa.